

Nr 894

Av herr **Rimmerfors m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 42, angående försöksverksamhet på det nykterhetspolitiska området.*

(Lika lydande med motion nr 716 i Första kammaren)

Mot vad som inte sällan göres gällande har från de stora medborgargrupper, som är speciellt intresserade av nykterhetsfrämjande samhällsåtgärder, intresset sedan decennier varit inriktat på noggrant studium av försök med olika former för alkoholförsäljning i syfte att finna de från nykterhets synpunkt minst skadebringande försäljningsmetoderna. Detta intresse har inte varit bara teoretiskt, t. ex. i form av ett sådant uttalande som detta: "I sina nykterhetspolitiska åtgärder är samhället väsentligen hänvisat till de experimentella reformernas väg" (ur den samlade nykterhetsrörelsens i väsentliga delar alltjämt gällande uttalande vid dess femtonde landsmöte år 1944). Intresset har också tagit sig uttryck genom en rad, på ambitiösa studier av utvecklingstendenser fotade, konkreta ställningstaganden.

Hittills har dock experimentella åtgärder gällt ändringar av alkohollagstiftningen för hela landet, då denna efter längre tids erfarenhet på vissa punkter visat sig inte alls eller mindre ändamålsenlig från nykterhetssynpunkt.

De genom Kungl. Maj:ts proposition nr 42 aktualiserade försöken får anses representera en delvis ny typ av experiment på alkoholförsäljningens område. Dessa motiveras i varje fall inte tydligt med att berörda bestämmelser är ägnade att öka tendenserna till alkoholmissbruk i samhället utan syftar närmast till att få till stånd en prövning huruvida en utbyggd försäljningsservice i form av ökad tillgång till alkoholdrycker i vissa fall kan förenas med kravet på tillfredsställande nykterhetsförhållanden. Pågående försök med måltidsfri spritdrycksutskänkning är exempel på experiment av liknande art som de nu aktuella.

Mot bakgrunden av den i vissa yttranden tämligen reserverade inställningen till utredningens förslag till försöksverksamhet — särskilt vad gäller starkölsförsäljning i friare former — ställer vi oss ytterst tveksamma till denna verksamhet i de delar som regeringen godtagit genom propositionen. Vi delar i huvudsak den uppfattning som en av ledamöterna i den alkoholpolitiska utredningen uttalat, nämligen att de låt vara hittills begränsade men dock fullt tydliga tecknen på missbruk av mellanölet är av sådan

art, att man lämpligen borde avvakta utvecklingen innan försök med friare försäljning av starköl anordnas, om nu sådant försök över huvud bör ifrågakomma. Det bör i sammanhanget erinras om att detta försök går det enskilda vinstintresset direkt till mötes på detta ömtåliga område både på det industriella planet och i detaljhandelsledet. Risker för en överdriven och sannolikt skadlig reklam för starköl, som i nuvarande lagstiftning be-tecknas som rusdryck, kan mot bakgrunden av mellanölsreklamen inte uteslutas.

Skall de försök regeringen förordad genomföras, en åtgärd vartill vi sålunda ställer oss i hög grad tveksamma, särskilt vad gäller starkölsförsäljningen men även vad beträffar slopandet av utskänkingsförbudet i teaterfoajéer, vill vi understryka vad finansministern uttalat i propositionen, nämligen att försöksverksamheten inte får föregripa framtida ställningstaganden. Då redan arten av försök kan ifrågasättas (även om de nu aktuella försöken knappast rör huvudfrågor inom det alkoholpolitiska området), vill vi också rikta uppmärksamheten på att försöksresultaten även är beroende på *hur* försöken genomföres. Därtill kommer de mycket stora svårigheterna att tolka utfallet av försöksverksamheten och orsakerna till detta. I fråga om sättet för försöksverksamhetens bedrivande borde t. ex. organiserade och fackmässigt genomförda observationer av utvecklingen mitt ute på fältet jämsides med inhämtande av statistiska försäljningsdata och deras bedömning kunna bli av stort värde då försöksverksamhetens resultat skall granskas och bedömas. Denna verksamhet får dessutom, såvitt nu kan bedömas, inte utan vidare tillmätas avgörande betydelse och prövas för sig genom delreformer, innan övrigt utredningsmaterial sammanförts och kunnat bedömas. Dess resultat bör i stället i överensstämmelse med god och riktig ordning vid lösningen av andra samhällsfrågor sammanvägas med andra iakttagelser och erfarenheter liksom på dem grundade förslag på detta alltmänt svårbedömda område. I den offentliga debatten har framskyntat att t. ex. fri starkölsförsäljning nu omedelbart skulle införas i hela landet. I varje fall har saken framställts på sådant sätt att allmänheten fått detta intryck. Denna fråga bör sålunda enligt vårt synsätt liksom övriga sidor av den alkoholpolitiska problematiken prövas i sitt större sammanhang, bl. a. i samband med principerna för alkoholbeskattningen.

Med stöd av vad sålunda anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 42 ville i ett uttalande starkt understryka de aktualiserade förslagens karaktär av försöksverksamhet och led i pågående större utredningsverksamhet på alkoholpolitikens område liksom att försöksverksamhetens resultat inte utan mycket starka skäl får läggas till grund för förslag, som kan innebära ett föregripande av en framtida, samlad

